

ЗОРНИЦА

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНИЕ.

ГОД. 6.

ЦАРИГРАДЪ, ЮНІЙ 1870.

БРОЙ 6.

ОРАЧЕСТВО.

Дадохмы въ минѣмый брой еднѣхъ картинокъ които прѣдставяше земледѣльческѣи тѣ живѣтъ зимно врѣме, когато главна-та работа на земледѣлецъ-тѣ е да нагледува животны-тѣ си и да прави нужды-тѣ прѣдуготовленія за пролѣтъ-тѣ. Дин-тѣ сѣ малки, и въ много яѣста, снѣгъ покрыва земѣхъ-тѣ и тогава земледѣлецъ-тѣ не може вѣнъ да работи; но пощи-тѣ сѣ дългы, и който знае да чеге ся занимава повече съ обработваніе-то на умъ-тѣ си. Както въ лѣтно-то врѣме става жетва-та за тѣло-то, така за земедѣ-

лецъ-тѣ зимно врѣме става жетва-та за умъ-тѣ. Много чловѣци има земедѣлци които чрѣзъ прилѣжаніе и чрѣзъ едно добро употребяваніе на врѣме-то си, само отъ тѣзи умственни упражненія въ врѣме-то когато не можали да работятъ вѣнъ, толкозъ добръ сѣ успѣвали щото сѣ придобивали едно ученіе но по долно отъ онова коета ся прѣдава въ най добро-то и най прославено-то училище.

Сега даваме другѣ еднѣхъ картинокъ които прѣдставя земедѣлецъ-тѣ въ пролѣтъ-тѣ когато оре, и така прѣдуготовява нива-та за приѣманіе-то на сѣме-то. Най първо-то художество е орачество-то. Въ него има ли нѣщо университетно? Има. Но защо го не почитатъ повече тука въ Българіѣхъ? Защото

които сѣ орачи сами не ся трудатъ да ся учатъ. Сами мислятъ че орачь-тѣ не трѣбаше да знае книгѣхъ, и така умъ-тѣ му е като нива не ораниа, или като гѣ-стакъ непроходимъ. Каква е наша та длѣжностъ къмъ него? Какъвъ желаемъ да стане той? Това да не забравимъ като гледамы тѣхъ картинокъ.

Орачество-то въ Българіѣхъ не е достигнало до толкозъ высокъ стѣпень; ед-но, защото орачи-тѣ не даватъ толкозъ вниманіе на туй първо художество отъ

което прѣхраняваме тѣло-то си, и друго защото не сѣм учени малко много за да прочитатъ Земледѣльческы-тъ раководства. На неученый-тъ земледѣлецъ нищо друго не може да му помогне въ земны-тъ му занятія, освѣтъ учение-то, защото безъ него никаквх работх не може завърши както трѣба.

ДЪЛБОКИ УСѢЩАНІЯ.

Много пхти слушама чловѣци да казватъ: "Азъ дълбоко усѣщамъ нужды-тъ на народно-то просвѣщеніе." Другъ казва, "Дълбоко усѣщамъ нужды-тъ на едно общо правствено прѣобразование. Дълбоко усѣщамъ колко е добро нѣщо Евангеліе-то Христово, и колко добръ бы было ако всички бы го приели и изпълнили." На такъвзи единъ желани бхмы да прѣдожнимъ пытаніе-то, "Приятелю, колко дълбоко е това твое усѣщаніе? До *джебъ-тъ* ти слѣзва ли? Това усѣщаніе само въ мозкъ-тъ си ли го имашъ, или слѣзва по на долу въ сърдце-то ти? Искамъ да кажа съ това, да ли това твое усѣщаніе, за което казвашъ, тя е обладало до толкозь щото си готовъ да правишь пожертвованія за него. Обладало ли е *кесіѣ-тъ* ти? Не само *петачета-та* и *десетачета-та* що сѣ въ неѣхъ, но и *лири-та* щѣто да повагашъ споредъ салх-тъ си въ издѣйствианіе-то на това убѣжденіе, и така да работишь не само съ думы но и съ дѣла за народно-то просвѣщеніе, за правствено-то прѣобразование, за распространяваніе-то на Евангеліе-то, за исправленіе-то на заблуждаемы-тъ, умудряваніе-то на просты-тъ и утѣшаваніе-то на цакалены-тъ, и за всякх другх добрх и богоугоднх цѣль за които казвашъ че имашъ толкози дълбоки усѣщанія.

Не дѣй си подига сега нащцы-тъ и да ма гледашь намръщено като че ще поискамъ пары отъ тебе за нѣщо. Небой сѣ. Това не е мисль-та ми. Искамъ само да си помислишь ты малко, да ли вѣрота ти, и убѣжденія-та ти и дълбокы-тъ ти усѣщанія възвзватъ *подъ козелк-тъ* ти, или не. Не пытамъ, да ли пѣлашь намѣреніе да оставишь съсъ завѣщаніе слѣдъ смърть-тъ си нѣколко хыляды лири милостыни или училищны пары за адвокати-тъ да ги взядатъ. То не е малко чловѣкъ да остави пары-тъ си

"за душх-тъ," когато види вече че умира и че не може да ги употребава нито да ги занесе наедно; ще не ще ги оставя тогазы. Но пытамъ сега, като си живѣ и заравъ, готовъ ли си като единъ вѣрнѣ домоустроитель да употребавашъ тѣзи пары за напѣрдуваніе-то на тѣзи прѣдирія-то които съвѣсть-та ти и убѣжденія-та ти казуватъ че сѣм богоугодны, общедолезны и многожелаемы?

ПЪТЕШЕСТВІЕ ВЪТРѢ ВЪ КЪЩИ.

Отдѣленіе Второ.

(Послѣдованіе отъ брой 5-ий)

Сега като пытахмы единъ отъ по малкы-тъ животинкы на туй мѣсто прѣзъ което пътуваме, сирѣчь мухъ-тъ, да гледамы да ли пѣла и по едры нѣкои животны. Ето едно, и то е хубавата ии котка, едно животно толкозь полезно въ къщх-тъ щѣто къща безъ котка редко сѣ намѣрва.

Не е знаино кое мѣсто е било първото отечество на домашнх-тъ коткх. Нѣкои си мислятъ че тя сѣ е породила отъ *дивѣ-тъ коткх*, отъ които коткы намѣрватъ сѣ още по горы-тъ тукъ тамъ и въ Българіѣхъ. Другы нѣкои казуватъ че домашна-та котка е станѣла отъ единъ особенъ родъ коткы намѣрваны въ Пубіѣхъ, въ Африкѣхъ, и опытомены отъ Египтяны-тъ. За това сега малко може нѣкой да узнае.

Различны-тъ видове коткы сѣм много, но не толкозь много колкото видове-тъ на псета-та. Въ Ангорѣхъ (единъ градъ въ Анатолиѣхъ) иматъ единъ видъ коткы които иматъ много дългы, бѣлы и копировидны влакна приличны въ нѣщо си на вѣлнх-тъ (тветикъ) на Ангорскх-тъ козкх. Тѣзи коткы ги довозятъ въ Цариградъ и продаватъ ги съ добрх цѣнхъ. Въ Кыгай сѣ намѣрва единъ видъ коткы съ висащы уши, като на рѣткѣ (ловечко куче) уши-тъ.

Шаръ-тъ (бол-та) на дивѣ-тъ коткх е сивъ или жълтъ — обѣжвана по гърбъ-тъ сѣ единъ дългъ чертъ и сѣ по тѣмны прачкы по плещы-тъ и по ребра-та. Скрыта въ сѣнкѣ-тъ и безгласна тя причакува по нѣкога нѣколко часа додѣ появи жертва-та ѣ, когато сѣ удивителна силъ и бързость сѣ спуща върху несчастно животное и го хваща съ остры-тъ си покты.

Ноша е време-то най годно на котка-тъ да ходи на ловъ. Голѣми-тъ ѝ очи сѫ направени за да гледатъ въ тъмно-то; пупиль-тъ (челбчець-тъ) на око-то ѝ като е въ тъмнинѣ-тъ отвара се и разширава се, но на видѣло-то като е стага се споредъ силѣ-тъ на видѣлици-тъ. Ако гледате въ очи-тъ на котка-тъ когато сѣди да ся грѣе на слънце-то ще видите че пупиль-тъ или срѣдець-тъ толкозь е стѣсненъ или стегнатъ што-то ся вижда само като една рѣска. Видѣлъ съмъ въ книги да казватъ че Китайци-тъ селини и сиромаси които пѣматъ часовница, така употребяватъ котка-тъ като часовникъ, и като гледатъ въ очи-тъ ѝ познаватъ колко е часъ-тъ споредъ колкото ся отварятъ или ся стягатъ.

Языкъ-тъ на котка-тъ не е гладкъ, но е въоръженъ съ единъ видъ покты или трънки, като бодилки, които сѫ кривы и обрижаты надирѣ и много сѫ остри и тъй като ближе съ тойзи языкъ дере кожа-тъ.

Остри-тъ и подигжити-тъ уши сѫ способны за най тѣло-то слышаніе, слушатъ всякъ гласъ и усѣщатъ най малко-то движеніе на мышкы-тъ или на птичка-тъ. (Слѣдува)

ХРИСТОСЪ РАКОВОДИТЕЛЬ НА ДѢЦА-ТА.

Какъ могатъ дѣца-та да го зематъ като раководитель тѣхенъ ?

Не ся сумиѣвамъ, че помежду толкозь малки читатели и читателки да пѣматъ мнозина които да мислятъ въ себе сячка: Знаемъ че имамы сега потребъ отъ раководство-то Исусово, защото правятъ много безцѣлны работы всякой день които не быхмы правили, ако бы Исусъ былъ при насъ и казвалъ що да правимъ. Желаетъ, ако бы было въ возможно имамы Него като раководитель нашъ, а какъ можемъ да сполучимъ туй ? Ето :

1. Учили ли сте никогы дѣца да ся разговарятъ и да казватъ житія-та на славыи мъже и жены които чели въ книгы-тъ ? Съ колкаво веселіе и живость и алегриче говори всякой за любезный-тъ туй какъ ! Ето едно таквозь разговаряне-то ще прочетемъ.

2. Какъ-тъ ми, казва Карлъ, е Георганшиктонъ. Колко желаяхъ да стану добенъ нему и да ся трудя както

той за добро-то на отечество-то си, да стану учень, да бѣжд избранъ за прѣдсѣдатель и да ся нареку благодѣтель на отечество-то си."

"Азъ прѣдпочитамъ да бѣхъ Нелсонъ, казва Хенрихъ да прѣизувамъ моретата и да улавямъ всякы-тъ кораби колкото срѣщамъ."

"Но азъ, казва Уилмианъ, обичамъ Иованна Хауарда, който бѣ добръ человекъ и имаше обычай да ходи по градове-тъ и да утѣшава сиромасы-тъ и затворници-тъ. Това искамъ да струвамъ и азъ, когато пораста."

"Туй исто-то стори и Флорентина Найтингель, каза малка-та Луиза, като прѣмине въ Кривъ, дѣто Англичы-тъ, Французы-тъ и Русси-тъ ся бѣхъ толкозь мъжки, тя лѣкуваше болны-тъ и ранены-тъ войны. Колко желаяхъ ако е възможно да мога да стану като неѣ, и имамъ намѣреніе кога порасна."

"Азъ прѣдпочитамъ Джени Линдъ, казва малка-та Марія, и желаю да стану като неѣ прочута пѣвица."

"Азъ искахъ да съмъ като Хариетта Шоелъ, казва Тинка, която стану проповѣдница на Християнска-тъ вѣръ, и прѣмине Великы-тъ океанъ за да отиде да учи идолопоклонници-тъ на Християнска вѣръ."

Таквыи и други подобны може да чуе пѣкой отъ дѣца-та за человекы, които ако и да не сѫ ги никогы видѣли, и не ся подѣхатъ да ги видятъ, но обичатъ и желаятъ да ги подражають и да ги зематъ примѣръ.

Исто-то можете да правите и вы, О, дѣца, мои любезны малки приятели, съ Исуса Христа. Ако и да не сте го видѣли никогы, чули сте обаче много пати, и чели сте за него, знаете кой бѣше, кой бѣше майка му, дѣ е живѣлъ, що е направилъ и какъ е умрѣлъ. Колко добръ и благу и человеклоубивъ е былъ, какъ е живѣлъ на земѣ тѣ свиренъ и правъ, за да стане водитель нашъ и мой и на всички, които искатъ да го слѣдватъ, и не ся сумиѣвамъ, че отѣзъ отъ васъ които-го избератъ за образецъ и водитель тѣхенъ, ще направятъ много по добро избираніе отъ отѣзъ дѣца, които сѫ избрали Вашингтона, Хауарда, или госпожа-тъ Линдъ, и отъ всички-тъ отѣзъ които зематъ като примѣръ на характе-

ръ-тъ и на животъ-тъ имъ голѣмы-тъ и добродѣтели-тъ на тѣзи свѣтъ.

Наистинѣ, малки мои пріатели и пріателки, много по високо е, много по честно, много по благородно да станете послѣдователи и подражатели на Христа, нежели на най кроткый-тъ и най прочутый-тъ человекъ на тойзи свѣтъ, и много по полезно е за васъ и по здраво да казвате, "Наше-то избраніе е Исусъ Христосъ, и сега желаемъ и като порастемъ него да послѣдуваме. Не желаемъ да станемъ прочути както Вашингтонъ, или Великій Александръ и други такъвызъ мажѣ. Ный искамы да станемъ както Исусъ и да живѣемъ както той живѣ. Искамы да сым освободени отъ грѣхъ и да ся обхождамы както той и да правимъ добро. Желаемъ да го обычама, и да сым увѣрени че и той ны обыча.

Искамъ да сым като Христа, Кроткъ, миренъ и съ нищета.

Искамъ да сым като Христа, Чело мило на Богъ Отца.

БЛАГОРАЗУМНИЙ-ТЪ КАДІЯ.

Въ една отъ Барбарійскы-тъ държавы на сѣверны-тъ крайморіа въ Африкѣ, живѣялъ нѣкога единъ Кадія, прочутъ по правдикъ-тъ и остроуміе-то си. Казвать че каква да е сѣдба прѣдставена нему, всякога ся рѣшавала право. Тоя слухъ достигналъ и до самыя-тъ Владѣтель, който ся рѣшилъ да испита истинность-тъ му. Станжалъ отъ столицъ-тъ си, и като ся облѣкалъ въ видѣ на простъ търговецъ, възсѣдналъ на конь и ся упятилъ къмъ сѣдалище-то на Кадіѣ-тъ. Слѣдъ нѣколко дни, той пристигналъ градъ-тъ въ пазаренъ день. На край градъ-тъ сѣделъ единъ просякъ. Той като съгледалъ странний-тъ търговецъ, прострѣлъ рѣкъ-тъ си за милостивикъ. Търговецъ-тъ го благодарилъ и си трѣгналъ, просякъ-тъ го удовилъ за полъ-тъ на дрѣхъ-тъ му, и му ся помолилъ да ся умилостиви на него. "Що искашь," казалъ търговецъ-тъ, "не ли ти дадохъ милостивикъ?" "Благодарѣ ви господарю," казалъ просякъ-тъ, "но искамъ още едно добро отъ васъ." Видите господарю, че днесъ е пазаръ, азъ искамъ да отида до еди-кой ханъ, но като съкъ хромъ не можъ да прѣмнѣ прѣзъ това множество безъ да пострадамъ нѣщо. За туй моля

вы смилѣте ся на мене и мя занесѣте на конь-тъ си до тамъ, и послѣ слѣдвайте пакъ-тъ си." "Добрѣ," казалъ търговецъ-тъ, "дойди и ся качи." "Но, господарю," повторилъ просякъ-тъ, "азъ сым хромъ, и не можъ да станъ, за туй ижайте добринѣ да слѣзете и да мя качите." Търговецъ-тъ ся съгласилъ, и като слѣзълъ отъ конь-тъ си, качилъ просякъ-тъ, и началъ да върви прѣдъ конь-тъ, додѣ дошли до едно мѣсто дѣто просякъ-тъ казалъ: "Тука е мѣсто-то." "Хайде слѣзъ сега," казалъ търговецъ-тъ. "Че защо да слѣзъ?" отговорилъ просякъ-тъ. "Не е ли тукъ дѣто ще слѣзешъ?" попыталъ търговецъ-тъ. Тукъ е, казалъ просякъ-тъ, "но що ты е грыжъ? хайде ты си върви." "А защо не слѣзешъ отъ конь-тъ ми?" казалъ търговецъ-тъ. Отъ чий конь да слѣзъ?" извикалъ просякъ-тъ, и началъ да вика: "Аманъ, каква неправда! Тозъ конь не е ли мой? Не е ли той былъ самыя-тъ мой помощникъ за много врѣме; защо искашь да ми го земешъ, О, ты злодѣйче!" И направилъ такъва глѣчка, што търговецъ-тъ ся принудилъ да го остави, и ся отнесълъ до Кадіѣ-тъ на складъ. —

Странний-тъ търговецъ и просякъ-тъ ся прѣдставили прѣдъ Кадіѣ-тъ, но като той ималъ по напредъ да прѣгледа даѣ други сѣдбы, тѣ трѣбовало да почакать малко, и търговецъ-тъ присѣдствувалъ на сѣдбы-тъ. Първа-та сѣдба была между единъ гражданинъ, единъ селянинъ и единъ женъ. Гражданинъ-тъ казалъ че тая жена была негова, селачанинъ-тъ пакъ казалъ че жена-та е негова, което и тя сама потвърждавала. Тогазы имъ казалъ Кадія-та: "Добрѣ, нека жена-та сѣтури на едно прилично мѣсто, а вы сврѣйте и утрѣ дойдѣте, да ся сврѣи сѣдба-та ви. — Втора-та сѣдба была между единъ купувачъ и единъ шарлаганджія. Купувачъ-тъ казалъ че като сѣтиселъ при шарлаганджіѣ-тъ да си купи масло, и извадилъ кесіѣ-тъ си, то му ікъ грабилъ. Шарлаганджія-та пакъ казалъ, че каго дошелъ купувачъ-тъ, казалъ че ще ми даде цѣлы пѣры за да ми ты раздроби и той като извадилъ кесіѣ-тъ си другий-тъ му ікъ грабилъ. "Добрѣ" казалъ Кадія-та, оставѣте тукъ сѣдбы-тъ, и утрѣ дойдѣте да ся сврѣи

сѣдба-та ви. Тогазы ся обѣриалъ къмъ търговецъ-тъ и му казалъ: "А ты що чакашъ?" Ефеидиѣ, начилъ търговецъ-тъ, "азъ като дохождахъ отъ далечна страна, срѣсинахъ край градъ-тъ този хромъ человекъ, който ми ся примолъ да го земѣ на конь-тъ си, и да го закарамъ до еди-кое мѣсто, за да не пострада нищо изъ множество-то. Но като го докарахъ до опрѣдѣлено-то мѣсто той начинъ да усвоява конь-тъ ми, и направи такова смущение, што то ся принудихъ да ся отнесѣ до тебе." "Не не, казалъ просякъ-тъ, тозы конь си е мой. Азъ съмъ го емалъ за иного врѣме вмѣсто нозѣ, а тоя зломысленикъ, незнамъ отъ дѣ го зло-то донесе, иска да ми отиѣме и това най послѣдне добро." Познавашъ ли конь-тъ си, попыталъ Кадия-та търговецъ-тъ, "Между хыляда да е пакъ го познавамъ," отговорилъ той. "А ты познавашъ ли го?" рекъ на просякъ-тъ. "Между десеть хыляды да е пакъ го познавамъ," отговорилъ той. И съ туй Кадия-та ги завелъ при конь-тъ, който былъ съ неговы-тъ коніе заедно, и тѣ и двама-та съ първъ погледъ посочили конь-тъ. Идѣте си сега, казалъ Кадия-та, и утрѣ дойдѣте и ще ся свърши работа-та ви.

На сутрѣнь-тъ търговецъ-тъ отишелъ въ конакъ-тъ, и като ся събрали всички, Кадия-та начилъ сѣдба-тъ на женѣ-тъ и казалъ, "неки ся даде жена-та на гражданинъ-тъ, а слѣдъ единъ бой на селянинъ-тъ задрѣте го въ тѣмницѣ, като повиненъ на кражба." Послѣ дошла сѣдба-та за кесіѣ-тъ. "Дайте," казалъ, кесіѣ-тъ на купувачъ-тъ, а шарлаганджия-та да приѣме участь-тъ на селянинъ-тъ, като повиненъ въ слыщо-то." Послѣ казалъ, "дайте конь-тъ на търговецъ-тъ, а на просякъ-тъ въздайте, като на крадецъ и зломысленикъ." И всички сѣ разотшли.

Владѣтель-тъ останалъ въ голѣмо недоумѣніе за всичко-го извършване на Кадіѣ-тъ, за туй отишелъ идущъ-тъ сутринъ при него и му рекъ: "Кадіе Ефеиди, благодарѣ ти, че моѣ-тъ сѣдба прѣво прѣсѣди, но ако благоволивате, какѣте ми, какъ познахте правдѣ-тъ на други-тъ прѣсѣдени?"

"Добрѣ," казалъ Кадия-та, "кожкото за женѣ-тъ, азъ испитахъ че селянинъ-

тъ бѣше бескупженъ, а гражданинъ-тъ знаеше да пише, за туй повелехъ на женѣ-тъ да отиде въ едиѣ стаѣ да ми донесе всичко що трѣбва за писаніе. Тя отиде и донесе перо, мастило и книжъ и всичко потрѣбно съ доста опытность, отъ тамъ заключихъ че тая жена е на гражданинъ-тъ, и наказахъ селянинъ-тъ като злодѣецъ. А кожкото за кесіѣ-тъ, тя ако да бѣше на шарлаганджій-тъ щѣше да е маслена, за туй зѣхъ едвъ паницѣ вода и турихъ тамъ пары-тъ, но не видѣхъ никакѣ дирѣ отъ масло, заключихъ че тая пара сѣ на купувачъ-тъ, а шарлаганджия-та прие заплакъ-тъ на злодѣецъ. За вашъ-тъ сѣдба знаяхъ, че е възможно и двама-та да познаете конь-тъ, по той васъ. И когато приѣгнали ты, той начинъ да ся радва, но когато приближи просякъ-тъ той ся приготви да рита. Така видѣхъ че конь-тъ е твой, а зломысленный-тъ просякъ отпратихъ да заплаща за злодѣаніе-то си.

Прѣправеный-тъ търговецъ, като послушалъ всичко това явилъ ся че былъ сѣщій-тъ владѣтель, а Кадия-та като ся уплашилъ, той му рекъ: "Не бой ся защото ты си достоенъ да захванешъ мое-то мѣсто, а азъ не съмъ нито за твое-то. И станалъ та си отишелъ съ голѣмо удивленіе.

—0—

Качество-то на посѣлно-то жито.
Приказва ся за единъ Кытайскій царь, че единъ день като былъ на расходѣ мнѣлъ край нивѣ-та и видѣлъ единъ класъ жито по хубавъ и по пѣленъ отъ всички-тъ други класове. Той откъснулъ класъ-тъ и опазилъ зърна-та, та ги далъ да ся посѣжатъ и отъ това сѣме ся е произвело най добрый-тъ нѣмъ видъ жито, едно жито по ся плоди и по рано узрѣва отъ всички-тъ други. Така този царь сторилъ едно благодѣаніе за всички-тъ си народъ.

Ако нѣкой отъ наши-тъ земледѣлци въ Българіѣ бы обходилъ нивѣ-та си когато сѣ станали жита-та готови за жетвѣ, и сѣ рѣкълъ бы избралъ тукъ тамъ най едни-тъ и най изрядни-тъ класове, та ги събралъ въ едно снопоче, и отъ тѣхъ съ вниманіе бы псхвърлилъ всяко недостаточно зърно и останѣло, но ако бы посѣялъ на едно добро мѣсто, да ли не бы получилъ третъ-тъ години да има

и за себе си и за съсѣди-тъ си едно жито което да напѣри по добръ цѣнь отъ обыкновеннѣ-тъ. Вы млади земе-дѣлчета, които хванѣхте да четете вѣст-ници-тъ, опитайте това. Не ще да вы костува пары, но само малко трудъ.

—o—

ПЕТРЪ ВЕЛИКИЙ ЦАРЬ РОССИЙСКИЙ.

Твърдѣ много анекдоты свидѣтельству-вать че царь-тъ ималъ добры знанія за вѣроисповѣданіе, и отъ ядѣ възраст увардилъ страхъ Божій въ сердце-то си колкото врѣме живѣлъ безъ да си раз-врати или да остави страхъ Божій. Ималъ на голѣмъ честь име-то Божіе, заповѣ-ди-тъ и ученіе-то на христіанско-то вѣ-роисповѣданіе, но былъ напротивъ не-примирителенъ врагъ на безразсѣднѣ вѣ-роисповѣднѣ набожность и суевѣріе, и хладнокрѣвенъ само въ обычаи-тъ и об-ряды-тъ на богослуженіе-то.

Понеже ималъ царь-тъ велико проу-мѣваніе, казвалъ често за оиѣзи що се показвали че сѣ остроумны, и обращали вѣроисповѣданіе-то на смѣшно пѣщо: "Видѣхъ въ Амстердамъ такѣвъ видъ челоуѣци и чухъ велехвалны-тъ имъ ре-чи съ които искахъ да покажѣтъ уче-ніе-то си, но видѣхъ ми се толкозъ сла-би и сиромаси въ умъ-тъ, што то ми при-чинихъ повече прѣзрѣніе нежели зачуд-ваніе. Тѣзи челоуѣци като сѣ хвалятъ че сѣ по разумни и по мудри отъ други-тъ не усѣщатъ че сѣ неприличны тѣ и не-въздържны-тъ си говоренія друго не пра-вятъ освѣнь да показватъ нечестіе-то си и надуваніе-то си; нечестіе-то си показватъ като прѣзиратъ Св. Писаніе и Божественно-то Откровеніе, които сѣ о-нова на вѣроисповѣданіе-то, а невѣ-жество-то си самичкы свидѣлствуютъ че умъ-тъ имъ е малкъ и слабъ, што не разумѣватъ истини-тъ които поучава вѣроисповѣданіе-то, и споредъ високо-уміе-то си като искатъ да сѣ покажѣтъ по способни и по достойни отъ оиѣзи които показахъ тѣзи истини въ списа-нія-та си; не ги е срамъ бѣдни-тъ като мислятъ че сѣ по учени отъ отцы-тъ на священны-тъ събори и не знаѣхъ че най малкый-тъ отъ тѣхъ е ималъ повече умъ, повече добродѣтели нежели безум-ный-тъ отъ тѣзи апостола на глузость-тъ, които съ безумны-тъ си мудруванія не гледатъ на друго освѣнь да въведѣтъ

бесчестіе и развратность дѣто живѣхътъ.

Великий Петръ не е знавалъ никакѣвъ видъ книгоиграіе, освѣнь Оландскѣ-тъ игрѣ, която сѣ выка гравіенъ: но много редко и неѣхъ играалъ. А прѣдпочиталъ повече да прѣмива вечери-тъ си съ раз-говаранія, съ чиновници-тъ на мореход-ство-то, на корабостроителство-то и на купечество-то, за туй и книгоиграіе-то споредъ благородный-тъ негоу примѣръ, не было въ употребленіе въ царскый-тъ дворъ; нато было пакъ съвѣтъ запрѣ-тено и на воинство-то и на флотѣ-тъ, но отъ това що произлизала пагуба-та ограничавала сѣ само въ единъ рубль; а оиѣзи що бы загубилъ повече не бывалъ задѣженъ да плати повече то. А по о-собикъ негоу заповѣдъ когато упѣлно-мощеный-тъ земалъ извѣстіе за това пѣщо, повинни-тъ сѣ смѣтали като прѣ-стѣпници прѣдъ воинско-то сѣдилище и сѣ наказвали. А обыкновенно казвалъ са-модержецъ-тъ че сѣ чудилъ много на глу-зость-тъ на книгоиграчи-тъ; които губятъ сканѣщино-то си врѣме въ такова никакво, досадително и безсладостно за-бавленіе, което не гледа друго освѣнь да испразнува кесин-тъ на единъ и на другъ. Колко сѣ гнусни споредъ това книгоиграчи-тъ, защото отъ туй пѣматъ врѣме ни склонность да сѣ упражняватъ въ нѣкоя потрѣбнѣ или важнѣ работѣ.

Този великъ Самодержецъ, до толкозъ е ималъ наклонность къмъ корабострое-ніе-то, што самъ сѣ е прѣобрззавалъ на единъ простъ работникъ и е забоч-валъ теелѣ-тъ на поясъ-тъ си и ходилъ изъ Европа за да сѣ учи корабостроеніе въ което и сполучилъ.

СЛАДКЫ КАРТОФЛИ (бърнбой)

Този садъ заради сладкы-тъ главы които растѣтъ въ кореніе-тъ му, и заради подобіе-то имъ на обыцѣ-тъ картофли, выка сѣ *сладкы картофли*. Садъ-тъ прилича на бърншлянъ или лозѣ и влечи сѣ по земѣ-тъ както коренъ-тъ на кра-ставицы-тъ и тыквы-тъ. Отечество-та на този садъ е неизвѣстно; но види сѣ съ доста довѣріе че е отъ вѣтрѣ тропицы-тъ въ страны-тъ на горѣщій-тъ поясъ, и отъ тамъ сѣ донесе въ Европа и Азія, и сѣ обработва съ голѣмъ сполукѣ.

Сладкы-тъ картофли сѣ дѣлгनावести и сѣ два вида *бѣлы* и *жѣлы*; а са-

датъ ся въ едно врѣме съ общи-тъ картофи, и не искатъ друго обработваніе или стараніе, освѣнъ да си нарине доволно пѣрътъ около кореніе-тъ за да имаъ нѣго картофи-тъ да растѣтъ. И скатъ обаче междъ пѣрътъ, най вече посекива и мека.

Тѣзи картофи ся употрѣбаватъ за хранѣ въсто хлѣбъ, а имаъ тѣзи дѣрба, че заради сладость-та си не искатъ гостѣ. Ядѣтъ ся или варени или печены въ супрашкѣ, или въ пещъ (фуриѣ).

По много страни въ Българіѣ могатъ да ся садѣтъ съ голѣми сполуѣж и печалѣ на земледѣлци-тъ, а найвече дѣто е земя-та посекива; но наши-тъ земледѣлци още не сѣ разумѣли добринѣ-та и ползѣ-та отъ този видъ на хранѣ-тъ.

ПОЧИТАНИЕ КЪМЪ ТѢЛО-ТО.

Почитай това тѣло което Милостивый-тъ Създатель ти е далъ. Говори за него съ честь и почьсть. Не дѣй го закарва въ бесчестны и неприличны мѣста. Дай му доволно слѣнце, въздухъ и упражненіе. Постѣвай съвѣстно въ това което му туришь въ гърло-то, и да му не даваш онова което ще го поврѣди. Дай му колкото трѣба, а не повече, добрѣ, здравѣ, нищѣ. Направи го да има вышгѣ тѣсни споненія съ вода и сапуъ (двама за него добри пріатели) но гледай да го не направишь за присѣтъ чрѣзъ нѣкое безумно нагизденіе или прѣобличаніе. Припознавай достоѣніе-то му. Пакарай го кога е будно да стои или да сѣди право и когато спи да е прострѣно. Почитай го. Да не пробивашъ уши-тъ му нито да развалишь очи-тъ му. Да го не направишь като спецаріѣ-тъ, нито съ всякакви лѣкарства, шербети, прахове и хапове, а най вече да го не направишь бѣвъж за вино или ракъѣ, или кувинѣ за пушакѣ. Дай му работѣ колкото трѣба и почивѣж колкото трѣба. Никога да го не злоупотребишь, нито да го оскърнишь или унизишь, така щото когато дойде врѣме да го оставишь можешъ да го сложишь, тѣло наистинѣ увѣхтѣло и свършено, но тѣло което е пзвършило работѣ-та си и не е было злоупотрѣбявано.

Отъ Американскій вѣстникъ "Огаише."

ПТИЧКА-ТА и ПЕПЕРУДА-ТА.

(Иносказаніе).

Една птичка срѣщнѣла единъ пеперудѣ и като ѣ харесала хубость-та ѣ и славны-тъ ѣ крылца прѣдложила ѣ да сключатъ съюзъ за всегдашнѣ дружбѣ.

"Никакъ не можѣ да пріемѣ таквъѣ нѣщо, отговорила пеперуда-та, защото едно врѣме ты мя прѣзрѣ, и мя нарече нищо и никаква."

"Това не може да бѣде, отговорила птичка-та, защото азъ всякога съмъ ти почингала много и съмъ тя имала като много хубава."

"То може да е така, рекла пеперуда-та, но тогазъ когато ты мя обесчести азъ бѣхъ гасеница, и така да ти дамъ единъ съвѣтъ: Никога не ся докарвай бесчестно къмъ смиреннѣ-тъ или долнѣ-тъ, защото подиръ врѣме тѣ може да станѣтъ по горни отъ тебе."

* ХЫТРО ЗАВѢЩАНІЕ.

Единъ богатъ челоѣкъ, който ималъ само единъ сродникъ и законенъ наслѣдникъ, направилъ завѣщаніе-то ся така щото всичкый-тъ му имотъ да бѣде на расположе-то на нѣколцина граждани които той споменѣлъ въ завѣщаніе-то си, но оставилъ да дадѣтъ на наслѣдникъ-тъ каквото искали: но тѣ съ лукавниѣкѣ като не искали нищо да не дадѣтъ нему а всичко да задржатъ за себе си, този гы повикалъ на сѣдѣ. Сѣдѣ-та сѣдѣ като прочелъ внимателно завѣщаніе-то, обърналъ ся къмъ тѣхъ и нѣлъ реклѣ: "Господіе, вы сте обязани споредъ това да дадете нѣщо на наслѣдникъ-тъ. Искате ли да испълните волѣ-тъ на завѣщаватель-тъ? "Искамы." Добрѣ, кождъ часть искате вы, и кождъ часть бѣхте намыслили да дадете на наслѣдника?"

Тѣ отговорили: "Ще дадемъ ему десетѣ-тъ часть, а деветѣ-тъ ще задржимъ нѣмѣ."

"Като е тѣѣ," отговорилъ сѣдѣ-та, земѣте вы десетѣ-тъ часть, а нему ще дадете деветѣ-тъ части; защото споредъ слово-то на завѣщаніе-то нему праведно пада *онази часть която искате вы.*" И така ся е осѣдила работа-та.

— Ако пожелаешъ да усвоишь людско нѣщо, за което нѣмашъ ни наймалко право, то ще дойде врѣме да изгубишь и свое-то си.

ДОМАШНИ РЕЦЕТИ.

Прости шьрове. Намѣриваи тѣзи въ единѣ вѣстникъ подѣ име "Журналъ на здравіе-то;" нѣколко отъ тѣхъ сѣ ся явили по напрѣдъ въ Зорницѣ-тѣ, но такъвыи важны домашныи напомнуваи сѣ достойны за повтараніе за ползѣ-тѣ на вси чкы.

1. За обыкновеннѣ-тѣ діарреи болннй-тѣ нека остане миренѣ нѣколко дни и нищо друго да не яде освѣи орнзъ, печенѣ като кафе, а послѣ сгаренѣ и направенѣ на ланѣ.

2. Въ най лошѣ-тѣ крѣвава діарреи която ся выка *дисентеріа*, нѣкои пекусни доктори сега даватъ на болннй-тѣ *сурово говеждо месо*, надробено (*кѣддисано*), по една лажицѣ на четири часа веднѣжъ, и нищо друго не му даватъ да яде или да пие додѣ не ся спрѣ болѣсть-тѣ.

3. Невралгія и зѣбеболъ по нѣкога ся цѣрятъ, когаго ся тури счукачъ или стѣрженѣ хрѣи на рацѣ-тѣ върхъ пулсѣ-тѣ (дамарѣ-тѣ).

4. За ожиланіе или ухапаніе отъ насѣкомы или зии, употрѣбава ся една лапа отъ бѣлтѣ-тѣ на яйце и солъ колкото трѣба за да направн сѣ бѣлтѣ-тѣ едно смѣшеніе като тесто.

5. *За да опита пулсѣ-тѣ на конѣ.* Както ся опитва пулсѣ-тѣ на единѣ болннѣ челоуѣкѣ, такожде може да ся опита и пулсѣ-тѣ на конѣ-тѣ за да ся познае здравіе-то му. Най добро-то мѣсто за това е дѣто артерія-та (крѣвоиспратителна-та жила) прѣминува върхъ край-тѣ на челюсть-тѣ. За да ихъ намѣрите, похваиѣте сѣ претѣ-тѣ си згѣлѣ-тѣ на челюсть-тѣ, и тогазъ слѣдвай по неѣк на долу додѣ усѣитѣ едно вѣлабено мѣсто и тамъ ще намѣрите че бие крѣвѣ-та. Това обыкновенно ся намѣрва около три прета растоянне отъ згѣлѣ-тѣ на кость-тѣ. Пулсѣ-тѣ въ единѣ здравѣ конѣ бие отъ 32 до 38 въ една минутѣ.

6. *Противъ черни-тѣ мрави които поврѣждатъ овошѣ-та.* Земѣте сащи-ка-брѣзъ, та го стопѣте въ водѣ и сѣ тѣзи водѣ да попрѣскате дѣрва-та и тѣзи поврѣдителны насѣкомы скоро ще ся махнѣтѣ.

Гордость. Отбѣгвай отъ гордость-тѣ. Ако си красноличенѣ, Богъ е който ти

е далъ красотѣ-тѣ. Ако си ученѣ, ималъ си учитель; ако си богатѣ, отъ Бога и-наишь богатство-то си и на него ще да-дешъ отчетѣ за него. Оставай за други-тѣ да намѣрятъ добры-тѣ и отличителны-тѣ ти качества. Изнама е да мыслишь себе си по голѣмъ или по добрѣ отъ колкото си. Най добры-тѣ челоуѣци всекога быватъ смиреномудри.

— Ако купишь което ти не трѣба, послѣ може да бѣдешъ принуденѣ да продадешъ оноа което ти трѣба.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

МОЛИТВА КЪМЪ СПАСИТЕЛЯ.

1

О ты, прѣдъ когото открито е все,
И тукъ на земѣ-тѣ и горѣ въ небе,
Опытай сердце-то ми, го прѣтопай;
Отъ грѣхъ, и отъ робство мя освободи.

2

На крѣсть-тѣ Христовѣ приковани да сѣ
Какыто сѣмъ страсти ималъ до сега.
Умѣ-тѣ ми отъ всички пороци смѣй
И чистѣ да сѣмъ азъ както самъ чистѣ си Ты.

3

Ты пѣть да ми бѣдешъ и видѣлиа
Когато ся смытамъ азъ тукъ въ тѣмнинѣ:
Не мя устрашава враждебна-та мощь,
Христа като имамъ защитникъ и вождѣ.

4

Кога мя назѣтатъ и мрачны-тѣ дни,
Когато потѣвѣмъ подѣ скѣрбны волны,
За помощь тогава да ми пристопишь
За да мя подпирашъ и мя насърчишь.

5

Тамъ дѣто е стѣжнѣзъ любезный ми Спасѣ;
Безъ страхъ, неуморенѣ да слѣдвамъ и азъ:
Рѣжѣ-тѣ на помощь данѣ ми дадешъ.
И въ Рай безопасно ще мя заведешъ.

6

Трѣвнѣи ако бѣде и стрѣменѣ тозъ пѣть,
Ты дай споредъ нуждѣ-тѣ ми благодать,
До катъ трудъ и подвигъ и сѣзрѣбъ зематъ край
Тамъ въ радостный, мирный и вѣчный твой Рай.

Въ печатницѣ-тѣ на А. Минасіана у
Джамѣ-ханѣ.